

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра _____

ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан

«_____» _____ 2025_ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК9 МЕНЕДЖМЕНТ І МАРКЕТИНГ В РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА РЕКРЕАЦІЇ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти _____

магістр

(бакалавр, магістр)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
Здоров'я людини	01 Освіта / Педагогіка	017 Фізична культура і спорт	Фізична культура і спорт: рекреація та реабілітація

КИЇВ–2025

Розробники:

Ткачук О.Г., канд.пед.наук

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

(підпис)

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри (предметної комісії):

(назва кафедри)

Протокол № 7 від 20 25 р.

Завідувач кафедри (голова предметної комісії):

Адирхаєв С.Г.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією факультету:

(назва факультету)

Протокол № від 20 р.

Голова методичної комісії:

(підпис)

(прізвище та ініціали)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета освітнього компоненту – здійснити підготовку висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця в галузі фізичної культури та спорту, здатного розв'язувати складні непередбачувані задачі, інтегрувати набуті знання та навички у процесі тренерської діяльності та спортивної підготовки шляхом ознайомлення з теоретичними та практичними основами теорії спортивного менеджменту та маркетингового підходу до здійснення фізкультурно-спортивної діяльності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- розкрити особливості сучасної системи управління організаціями, зосередившись на діяльності фахівців з фізичної реабілітації;
- сприяти формуванню спеціальних знань та вмінь щодо управління фізкультурно-оздоровчими організаціями різних форм власності;
- сприяти формуванню компетентностей щодо актуальних проблем маркетингової діяльності у галузі фізкультурно-оздоровчих послуг;
- створити уявлення про основні форми адміністративного менеджменту, що сприятиме формуванню компетентностей управління підлеглими.

Згідно з вимогами ОПП здобувачі повинні **знати**:

- ✓ історичні етапи розвитку менеджменту у світі та на Україні;
- ✓ сучасні методи управління як основи адміністрування в галузі фізичного виховання;
- ✓ сутність діяльності маркетингу і проведення маркетингових досліджень, сутність діяльності адміністрування.

вміти:

- ✓ вдосконалювати діяльність вже існуючих фізкультурно-оздоровчих організацій, працюючих на умовах самоокупності;
- ✓ використовувати необхідні дослідницькі процедури щодо менеджменту та маркетингу;
- ✓ аналізувати та інтерпретувати результати досліджень щодо власних організаційно-управлінських здібностей;
- ✓ використовувати набуті знання до вдосконалення діяльності різноманітних фізкультурно-оздоровчих організацій, у тому числі недержавної форми власності.

У наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних **компетентностей**:

- ЗК1. Здатність діяти соціально-відповідально та свідомо.
- ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК6. Здатність розробляти проекти та управляти ними.
- ЗК7. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- СК1. Здатність до критичного осмислення проблем у сфері фізичної культури і спорту, оригінального мислення та проведення досліджень.
- СК2. Здатність розробляти та реалізовувати інноваційні проекти у сфері фізичної культури і спорту.
- СК4. Здатність управляти робочими або навчальними процесами у сфері фізичної культури та спорту, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів.
- СК5. Здатність розв'язувати проблеми у сфері фізичної культури та спорту у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

➤ СК8. Здатність впроваджувати у практичну діяльність результати наукових досліджень, спрямованих на вирішення прикладних завдань у сфері фізичної культури і спорту

та **результатів навчання:**

➤ РН1. Аналізувати особливості, протиріччя та перспективи розвитку сучасної сфери фізичної культури і спорту, критично осмислювати проблеми у галузі та на межі галузей знань.

➤ РН2. Приймати ефективні рішення щодо вирішення проблем у сфері фізичної культури та спорту, генерувати та порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та ресурсні потреби.

➤ РН6. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань фізичної культури та спорту до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються

➤ РН7. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення, методи статистичного аналізу даних для розв'язання складних задач фізичної культури та спорту.

➤ РН8. Організовувати ефективну роботу колективу, спрямовану на досягнення визначених цілей з урахуванням економічних, правових та етичних аспектів

В процесі вивчення дисципліни здобувач вищої освіти отримує можливість формувати та розвивати *soft skills* – *комунікативні навички* (вміння встановлювати контакт, слухати, розуміти потреби та надавати чітку та зрозумілу інформацію); *навички управління* (вміння мотивувати та надихати команду для досягнення спільних цілей; вміння ефективно розподіляти час для виконання завдань, дотримання термінів та пріоритетів; вміння розробляти та впроваджувати плани реабілітаційних та рекреаційних заходів, враховуючи потреби клієнтів та ресурси); *навички вирішення проблем* (вміння аналізувати ситуацію, виявляти проблеми та знаходити оптимальні рішення); *креативність* (вміння знаходити нестандартні рішення для складних ситуацій; здатність адаптуватися до змін та нових умов; здатність генерувати нові ідеї для рекреаційних заходів) тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: теорія та методика фізичного виховання, основи економіки, правознавство, інформаційні технології, інвестиційний аналіз.

НАВЧАЛЬНА РОБОТА ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин				Вид семестрового контролю
			Кредити ЄКТС	Аудиторні заняття			Самостійна робота	
				Разом	Лекції	Практичні		
Денна	2	3	120 / 4	34	16	18	86	Екзамен
Заочна				4	2	2	116	

Передумови для вивчення

Дисципліни, що забезпечують		
Семестр	Найменування дисципліни	Найменування теми
1	Основи психології	Розуміння психологічних аспектів роботи з людьми, які потребують реабілітації або рекреації, є важливим для встановлення контакту, мотивації та підтримки клієнтів.
1	Інформаційні технології (навички роботи з комп'ютером)	Володіння комп'ютером на рівні користувача є необхідним для роботи з різноманітним програмним забезпеченням, яке використовується в реабілітаційних та рекреаційних закладах.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
Тема 1. <u>ПОНЯТТЯ І СУТНІСТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ</u>			
Лекції	Сутність та зміст менеджменту. Наукові школи менеджменту. Види наукових підходів до управління. Методологія менеджменту	Презентація основних положень за темою.	8-15
Практичні заняття	Сутність та зміст менеджменту. Наукові школи менеджменту. Види наукових підходів до управління. Методологія менеджменту	Відпрацювання практичних навичок на моделі	
Самостійна робота	Дайте визначення поняття «спортивний менеджмент». Мета і завдання спортивного менеджменту на сучасному етапі економічного і соціального розвитку України. Менеджмент у діяльності фахівця фізичної культури і спорту. Організація, її елементи і функції, ієрархічна структура. Управління змагальною діяльністю. Управління в системі підготовки спортсменів. Сутність управління фізичною культурою і спортом.	Презентація основних положень за темою. Участь в обговоренні.	
Тема 2. <u>ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОБ'ЄКТ УПРАВЛІННЯ</u>			
Лекції	Поняття та структура організації як об'єкта управління. Ознаки організації. Середовище існування організації (внутрішнє та зовнішнє середовище. Культура організації. Принципи формування «іміджу підприємства»	Презентація основних положень за темою	8-10
Практичні заняття	Поняття та структура організації як об'єкта управління. Ознаки організації. Середовище існування організації (внутрішнє та зовнішнє середовище. Культура організації. Принципи формування «іміджу підприємства»	Участь в обговоренні; дидактичне тестування; презентація	

Самостійна робота	Розкрийте сутність категорії «організація». Які загальні особливості характерні для спортивних організацій? Розкрийте сутність системного підходу до організації. Чим відрізняються зовнішнє і внутрішнє середовище організації? Назвіть елементи середовища прямої дії. Перелічіть основні елементи, що створюють середовище непрямої дії. Назвіть ознаки, які характеризують відкриту систему. Назвіть класифікаційні ознаки, за якими виокремлюють певні види організацій. Наведіть класифікацію організацій за формами підприємництва і розкрийте сутність наведених категорій	основних положень за темою	
Тема 3. <u>МЕТОДИ ТА ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ</u>			
Лекції	Сутність, значення методів менеджменту. Класифікація методів менеджменту. Поняття функцій менеджменту. Класифікація функцій менеджменту.	Презентація основних положень за темою	10-15
Практичні заняття	Сутність, значення методів менеджменту. Класифікація методів менеджменту. Поняття функцій менеджменту. Класифікація функцій менеджменту.	Участь в обговоренні; дидактичне тестування; презентація основних положень за темою	
Самостійна робота	Визначте сутність функцій планування та їх класифікацію у спортивних організаціях. Назвіть етапи планування діяльності спортивної організації. Назвіть види планів і дайте їх характеристику. Наведіть структуру річного плану розвитку спортивної організації. Як здійснюється стратегічне планування спортивної організації? Розкрийте зміст тактичного планування фізкультурно-спортивної організації. Розкрийте зміст оперативного планування фізкультурно-спортивної організації. Розкрийте зміст бізнес-плану фізкультурно-спортивної організації. Визначте поняття «мотиви», «потреби», «винагорода». Розкрийте сутність мотивації як функції управління. Що є основою теорії мотивації А. Маслоу? У чому полягають відмінності між змістовними та процесуальними теоріями мотивації? Розкрийте сутність і види контролю. Що таке контролінг і яка його відмінність від контролю?		
Тема 4. <u>КЕРІВНИЦТВО, ВЛАДА, ЛІДЕРСТВО</u>			
Лекції	Сутність та особливості керівництва. Елементи ефективного керівництва. Компетентності сучасного менеджера у фізичній культурі і спорті. Влада. Лідерство. Теорії лідерства. Стили керівництва	Презентація основних положень за темою	8-15
Практичні заняття	Сутність та особливості керівництва. Елементи ефективного керівництва. Компетентності сучасного менеджера у фізичній культурі і спорті. Влада. Лідерство. Теорії лідерства. Стили керівництва	Участь в обговоренні; дидактичне тестування; презентація	

Самостійна робота	Чому зазвичай не розрізняють за змістом поняття «керівництво» та «управління», хоча вони й мають істотні відмінності? У чому ці відмінності полягають? У чому полягає право на керівництво як основної особливості професійної діяльності менеджера? Чим зумовлені керівні функції менеджменту? У чому полягає роль організатора трудового колективу? Що використовують і керівник, і лідер для впливу на поведінку інших людей? Дайте визначення поняття лідерства. Назвіть людські потреби за класифікацією А. Г. Маслоу. Які існують критерії оцінювання лідерства? Якими фундаментальними здібностями, на думку дослідників, визначається емоційний інтелект? Які психологічні якості властиві лідерам? Які ви знаєте збірні образи лідера	основних положень за темою	
Тема 5. <u>ПОНЯТТЯ І СУТНІСТЬ МАРКЕТИНГУ</u>			
Лекції	Поняття маркетингу. Етапи розвитку маркетингу. Цілі, принципи та завдання маркетингу підприємства. Види маркетингу та їх характеристика. Формування маркетингової інформаційної системи.	Презентація основних положень за темою	10-15
Практичні заняття	Поняття маркетингу. Етапи розвитку маркетингу. Цілі, принципи та завдання маркетингу підприємства. Види маркетингу та їх характеристика. Формування маркетингової інформаційної системи.	Участь в обговоренні; дидактичне тестування; презентація основних положень за темою	
Самостійна робота	Дайте визначення концепції маркетингу. Основні види маркетингу. Узагальнені функції маркетингу. Чим відрізняється концепція маркетингу та соціально-етичного маркетингу від інших підходів до організації маркетингової діяльності? Дайте визначення маркетингової інформаційної системи. Опитування як метод маркетингових досліджень. Які завдання мають маркетингові дослідження?		
Тема 6. <u>ВИВЧЕННЯ ПОТРЕБ І ПОВЕДІНКИ СПОЖИВАЧІВ</u>			
Лекції	Фактори, що впливають на поведінку покупців. Сутність ринкового сегментування. Етапи процесу сегментування ринку. Етапи позиціонування товару.	Презентація основних положень за темою	8-15
Практичні заняття	Фактори, що впливають на поведінку покупців. Сутність ринкового сегментування. Етапи процесу сегментування ринку. Етапи позиціонування товару.	Участь в обговоренні; дидактичне тестування; презентація основних положень за темою	
Самостійна робота	Дайте визначення поняттю «спортивний ринок». Важливі елементи маркетингу спортивного ринку. Які фактори макросередовища впливають на спортивний ринок. Які фактори мікросередовища впливають на спортивний ринок. Етапи сегментування спортивного ринку. Фактори, що впливають на поведінку споживачів.		

Тема 7. <u>МАРКЕТИНГОВА ТОВАРНА ТА ЦІНОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА</u>			
Лекції	Сутність, цілі та завдання маркетингової товарної політики підприємства. Концепція життєвого циклу товару. Етапи розроблення нового продукту. Сутність, цілі та завдання маркетингової цінової політики Підприємства. Етапи процесу та методи ціноутворення	Презентація основних положень за темою	8-15
Практичні заняття	Сутність, цілі та завдання маркетингової товарної політики підприємства. Концепція життєвого циклу товару. Етапи розроблення нового продукту. Сутність, цілі та завдання маркетингової цінової політики Підприємства. Етапи процесу та методи ціноутворення	Участь в обговоренні; дидактичне тестування; презентація основних положень за темою	
Самостійна робота	Дайте визначення маркетингової товарної політики та охарактеризуйте її структуру. Охарактеризуйте основні атрибути товару. Дайте визначення та поясніть маркетингову концепцію конкурентоспроможності товару. Охарактеризуйте роль упаковки товару в сучасній маркетинговій діяльності. Дайте визначення життєвого циклу продукції та охарактеризуйте його основні етапи. Поясніть сутність та охарактеризуйте основні характеристики товарного асортименту. Поясніть сутність та охарактеризуйте методи елімінування продукції. У чому полягає роль цінової політики як одного з головних елементів маркетингу?		
Підсумковий контроль		Залік	60-100

РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Номер теми	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Всього	У тому числі			Всього	У тому числі		
		лекції	практ.	сам.роб.		лекції	практ.	сам.роб.
Тема 1. Поняття і сутність менеджменту	12	2	2	8	14,5	0,25	0,25	14
Тема 2. Організація як об'єкт управління	14	2	2	10	16,5	0,25	0,25	16
Тема 3. Методи та функції менеджменту	14	2	2	10	18,5	0,25	0,25	18
Тема 4. Керівництво, влада, лідерство	14	2	2	10	14,5	0,25	0,25	14
Тема 5. Поняття і сутність маркетингу	16	2	4	10	19	0,5	0,5	18
Тема 6. Вивчення потреб і поведінки споживачів	14	2	2	10	18,5	0,25	0,25	18
Тема 7. Маркетингова товарна та цінова політика підприємства	16	4	4	8	18,5	0,25	0,25	18
Всього годин	120	12	12	86	120	2	2	116

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

За повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Для денної форми навчання	Для заочної форми навчання
Участь в обговоренні	30	10
Тестування	30	30
Самостійна робота	10	20
Заліковий тест	30	40
Разом	100	

ЗАЛК є підсумковою формою контролю, виставляється за результатами роботи здобувача ВО у семестрі (виконання здобувачем ВО семестрових індивідуальних завдань та контрольних робіт, виступів на семінарських заняттях та оцінок поточного контролю).

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Вимоги
90 – 100	A	Студент має глибокі, міцні та системні знання з тем двох модулів. Вміє застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних задач. Будує відповідь логічно, розгорнуто, використовуючи спеціальну термінологію.
82 – 89	B	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє застосовувати їх на практиці, але може допустити неточності, окремі помилки в формулюванні відповідей. Студент виконав практичні завдання повністю, з опорою на теоретичні знання, але може допустити неточності, окремі помилки.
74 – 81	C	Студент знає програмний матеріал повністю; має практичні навички з дослідження фізіологічних функцій; недостатньо вміє самостійно мислити, не може вийти за межі теми.
64 – 73	D	Студент знає основні теми курсу, має уявлення про проблематику при оздоровчо-рекреаційній руховій активності, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. При виконанні практичних завдань допускає помилки.
60 – 63	E	Студент знає основний зміст тем змістових модулів, але його знання не системні, мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. Студент виконав практичні завдання неповністю, продемонстрував невміння виконувати завдання самостійно.
35 – 59	Fx	Студент має прогалини в знаннях з тем змістових модулів. Замість чіткого термінологічного визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Студент виконав практичні завдання частково, з помилками.
0 – 34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу змістових модулів, відмовляється відповідати. Студент повністю не виконав практичні завдання.

Рекомендована література

Основна література

1. Бондар А. С. Менеджмент рекреаційно-оздоровчої робота: навч. посіб. Харків, 2010. 175 с.
2. Бондарчук Н. Я. Менеджмент у сфері фізичної культури і спорту: Навчальний посібник. Ужгород: Поліпрінт, 2010. 170 с.
3. Жданова О.М., Чеховська Л. Я. Основи управління сферою фізичної культури і спорту: навч. посіб. для студентів ВНЗ фізичного виховання і спорту. Львів: ЛДУФК, 2017. 244 с.
4. Імас Є.В, Мічуда Ю.П, Ярмолюк О.В. Маркетинг у спорті: теорія та практика. Київ: НУФВСУ, Олімпійська література; 2017. 272 с.
5. Криштанович С., Холявка В. Менеджмент і маркетинг у фізичній культурі і спорті : навч. посіб. Львів: ЛДУФК, 2018. 176 с.

Додаткова

1. Лідерство : навч. посіб. / Л. М. Сергеева, В. П. Кондратьєва, М. Я. Хромей. Івано-Франківськ : ЛілеяНВ, 2015. 296 с.
2. Олійник М.О., Скрипник А.П. Правові основи організації та управління фізичною культурою, спортом і туризмом в Україні. Харків: Харківський державний інститут фізичної культури; 2000. 292 с.
3. Путятіна Г.М., Серєда Н.В. Маркетингова діяльність некомерційних організацій (на прикладі дитячо-юнацьких спортивних шкіл): навч. посіб. для студ. ВНЗ фізкультурно-спортивного профілю. Харків: ХДАФК, 2013. 102 с.

Методичне забезпечення

1. Текст лекцій з дисципліни «Менеджмент і маркетинг в реабілітації та рекреації» для здобувачів спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Закон України «Про вищу освіту» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>
3. Постанова КМУ Про затвердження Положення про дитячу юнацьку-спорту школу. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993-2008-%D0%BF#Text>;
4. Наказ ММС України № 4080 від 28.10.2016 р. Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 "Спортивна діяльність" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4080728-16#Text>
5. Національний олімпійський комітет URL: <https://noc-ukr.org/>
6. Спортивний комітет України. Офіційний сайт. URL: <https://scu.org.ua>